

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Editionsföreläggande mot mediebolag ska prövas av HD

Publicerad

23 APR 2024

Åklagarens editionsbegäran mot åtta mediebolag, som samtliga varit på plats och filmat under kravallerna i Rosengård i Malmö förra året, avslogs även av hovrätten - bland annat med hänvisning till skyddet för meddelarskyddet. Nu har Högsta domstolen bestämt sig för att pröva målet.

I början av december 2023 väcktes åtal för grovt sabotage mot blåljusverksamhet, grov mordbrand och försök till grov skadegörelse i samband med kravallerna i Rosengård i Malmö tidigare under året.

Åklagaren begärde i oktober 2023 att Malmö tingsrätt skulle förelägga åtta mediebolag - däribland Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, TT, SR, SVT och TV4 - att utge kopior av allt filmat och fotograferat material som bolagen innehade från det aktuella upploppet.

Som grund för editionsföreläggandet har åklagaren anfört att upploppet har resulterat i en förundersökning och att filmmaterialet ska användas som bevisning mot de som är skäligen misstänka eller åtalade i ärendet. Som en bieffekt kan man även få fram identiteten på personer som ännu inte är misstänkta.

Mediebolagen har bland annat invänt att det begärda materialet i sig utgör meddelanden för publicering som omfattas av meddelarfriheten och källskyddet. Det gäller både med avseende på materialets innehåll och därtill hörande metadata.

Dessutom får edition endast användas för att inhämta bevis, framhöll bolagen. Av begäran framgår att syftet främst verkar vara att efterforska vilka personer, utöver de som redan är misstänkta, som har begått brott. Under alla förhållanden är begäran oproportionerlig.

Tingsrätten konstaterade att begäran avser bilder från ett upplopp. Det ligger därför i saken natur att okända personer som fotograferats av journalister på plats inte är att betrakta som uppgiftslämnare.

Meddelarskyddet och tystnadsplikten hindrar alltså inte ett utlämnande.

Åklagaren har angett att syftet med begäran dels är att få fram bevisning mot misstänkta och åtalade, dels att identifiera personer som ännu inte är misstänkta. Det framgår av rättsfallet NJA 2003 s. 107 att ett editionsföreläggande inte får användas i syfte att få fram identiteten på en person som ännu inte är misstänkt.

Av utredningen framgår att åtal har väckts mot de flesta som varit misstänkta. Syftet med begäran torde därför främst vara att få fram bevisning mot ytterligare personer som gjort sig skyldiga till brott, konstaterade tingsrätten. Mot bakgrund av detta ansåg domstolen att intresset mot att lämna ut de begärda filmerna och fotona vägde tyngst.

Begäran skulle alltså avslås och de mediebolag som begärt det fick ersättning för sina rättegångskostnader.

Även Hovrätten över Skåne och Blekinge avslag åklagarens begäran.

Hovrätten konstaterade att meddelarfrihetens tillämpningsområde är relativt brett och att ”en följd av åklagarens egen argumentation” är att det kan finnas personer som omfattas av meddelarskyddet i det efterfrågade materialet. Tystnadsplikten får dock ge vika bland annat om det av hänsyn till ett allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att en uppgift om identiteten lämnas i en film.

I det aktuella fallet ställs intresset av att utreda allvarlig brottslighet mot möjligheterna att inhämta informationen på annat sätt samt det tunga intresset av att journalistiken framstår som oberoende och att allmänheten vågar vara uppgiftslämnare. Till detta kommer att ett föreläggande enligt åklagarens begäran riskerar att avslöja personer som ännu inte är skäligen misstänkta.

Vid en sammanvägd bedömning kom hovrätten fram till att intresset mot att lämna ut filmerna var starkare än skälen för att lämna ut dem. Överklagandet skulle därför avslås.

Hösta domstolen har nu meddelat prövningstillstånd i målet. Domstolen skriver följande på sin hemsida.

”Åklagaren har begärt att flera medieföretag ska föreläggas att lämna ut fotografier och filmer från ett upplopp i samband med en koranbränning i Malmö. Hovrätten har avslagit begäran och bland annat anfört att ett föreläggande beträffande det begärda materialet riskerar att avslöja personer som ännu inte är skäligen misstänkta för brott och att intresset mot att lämna ut materialet är starkare än skälen att lämna ut dem.”

Karl Engstrand

Instans: Högsta domstolen

Rättsområden: [Brott mot samhället](#), [Tryck- och yttrandefrihet](#), [Straffprocess](#), [Åklagare](#), [Polis](#), [Personuppgifter och integritet](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter